

Οδηγός Ανάγνωσης Τα ξενοδοχεία

Πολλές πόλεις έχουν τους συγγραφείς τους: το Δουβλίνο έχει τον Τζέιμς Τζόυς, το Εδιμβούργο τον Ίαν Ράνκιν, η Λισαβόνα τον Πεσσόα, το Παρίσι όλους τους υπόλοιπους η σύγχρονη Αθήνα κανένα. Υπάρχουν, ωστόσο, και αρκετοί συγγραφείς που έχουν επιλέξει ως σκηνικά ή και πρωταγωνιστές των βιβλίων τους όχι ολόκληρες πόλεις ή συνοικίες, αλλά μόνο τα ξενοδοχεία τους – χώρους, δηλαδή προσωρινής εγκατάστασης πολλών και διαφορετικών ανθρώπινων χαρακτήρων που δεν μπορεί παρά να δημιουργούν μεταξύ τους ενδιαφέρουσες σχέσεις. «Ένα μεγάλο ξενοδοχείο», θα γράψει ο Πιερ Ασουλίν, «όταν το βλέπεις διατρέχοντάς το με ζωηρό βήμα φαντάζει σαν υπερωκεάνιο Από τη στιγμή όμως που κάθεσαι στο σαλόνι του, τότε μοιάζει με

θέατρο όπου εναποτίθεται το κατακάθι της ανθρώπινης κωμωδίας».

Τέτοιο είναι το μυθιστόρημα *Hotel Savoy* του Γιόζεφ Ροτ (Άγρα), τα 864 δωμάτια του οποίου λειτουργούν ως ένα εκπληκτικό καλειδοσκόπιο της Ευρώπης των χρόνων μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και ολόκληρο το ξενοδοχείο ως ένα διάφανο σύμβολο της δυστυχίας του κόσμου και της τραγικότητας της ανθρώπινης ύπαρξης.

Στο μυθιστόρημα *Η χρονιά που πέθανε ο Ρικάρντο Ρέις* (Αλεξάνδρεια) ο Ζοζέ Σαραμάγκου αφηγείται τους τελευταίους μήνες της ζωής ενός από τους ετερόνυμους του Φερνάντο Πεσσόα, ο οποίος επιβίωσε μερικούς μήνες τού δημιουργού του μένοντας σ' ένα ξενοδοχείο της Λισαβόνας: «...για την ώρα το ξενοδοχείο τού αρκεί, ουδέτερος χώρος, δεν τον δεσμεύει σε τίποτε, χώρος μεταβατικός όπου η ζωή μένει μετέωρη». Εκεί, ωστόσο, θα γνωρίσει τον ισπανικό εμφύλιο πόλεμο και το δικτατορικό καθεστώς του Σαλαζάρ, θα συναντήσει τον έρωτα και θα κάνει μακρές φιλοσοφικές συζητήσεις με τον ήδη πεθαμένο Πεσσόα.

Ο Πιερ Ασουλίν στο μυθιστόρημά του *Ξενοδοχείο Lutetia* (Πόλις) θα αφηγηθεί αριστοτεχνικά τη γαλλική ιστορία πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο περιορίζοντας τη ματιά του στα στενά όρια ενός και μόνο, υπαρκτού, ξενοδοχείου της αριστερής όχθης του Σηκουάνα, το οποίο, όμως, από απλό σκηνικό του έργου μετατρέπεται, τελικά, σε πρωταγωνιστή του.

Παρόμοιος είναι και ο ρόλος που διαδραματίζει η Πανσιόν Κόλλερ στον πρώτο τόμο από τις *Ακυβέρνητες Πολιτείες, Η λέσχη* (Κέδρος) του Στρατή Τσίρκα. Τόπος σε αυτή την περίπτωση είναι η Ιερουσαλήμ και χρόνος το 1942. Ένοικοι της πανσιόν είναι στρατευμένοι και αστράτευτοι

πρόσφυγες από την Ευρώπη και την Αίγυπτο και αποτέλεσμα είναι η ακριβέστερη, ίσως, εικόνα μιας συναρπαστικής εποχής που μας έχει δώσει η ελληνική λογοτεχνία.

Εξαιρετικές σελίδες και παρατηρήσεις για τα ξενοδοχεία βρίσκουμε σε πολλά άλλα λογοτεχνικά έργα, όπου αυτοί οι χώροι προσωρινής διαμονής άλλοτε απλώς φιλοξενούν τη δράση και άλλοτε καθορίζουν με τη δυναμική τους την εξέλιξη των ρόλων και της υπόθεσης. Μια ιδιότυπη και αλλόκοτη ερωτική ιστορία μεταξύ ενός ηλικιωμένου άνδρα και ενός νεαρού κοριτσιού και έναν ερωτισμό που είναι ενδεχομένως αποκαλυπτικός για την ιαπωνική ψυχοσύνθεση θα συναντήσουμε στο *Ξενοδοχείο Ίρις* (Άγρα) της Γίοκο Ογκάουα. Παρομοίως, από μια άποψη, στον *Θάνατο στη Βενετία* (Γράμματα) του Τόμας Μαν ο πρωταγωνιστής θα συναντήσει σ' ένα ξενοδοχείο της πόλης το υπέρτατο κάλλος στο πρόσωπο ενός έφηβου και θα αφηγήσει για χάρη του την απειλή του επερχόμενου θανάτου.

Την ίδια ιστορία, του Άσενμπαχ και του Τάτζιο, θα διαπραγματευτεί σ' ένα ποίημά του και ο Ευγένιος Αρανίτσης, στο *Ξενοδοχείο των ντελικάτων εραστών* (Ερατώ, εδώ και χρόνια εξαφανισμένο), όπου θα συναντήσουμε, επίσης, τους στίχους: *Θα επιστρέψω σ' αυτό το κάτασπρο ξενοδοχείο / που το γεμίσατε για χάρη μου με σκιές μικρών πλασμάτων*, για να οδηγηθούμε συνειρμικά σε ακόμη ένα ξενοδοχείο γεμάτο σκιές και φαντάσματα, στο *Ξενοδοχείο Θέα* που περιγράφει ο Στίβεν Κινγκ στο μυθιστόρημά του *Η Λάμψη* (Λιβάνης), το μοναδικό, ίσως, βιβλίο απ' όσα έχουν αναφερθεί που δεν ενδείκνυται για ανάγνωση σε δωμάτιο ξενοδοχείου. Όχι πως λείπουν οι φόνοι και τα πτώματα από τ' άλλα ξενοδοχεία της μυθοπλασίας: ας θυμηθούμε απλώς ή ας γνωρίσουμε το *Πλειμπάκ* (Κέδρος) του

Ρέιμοντ Τσάντλερ, το Hotel Majestic (αμετάφραστο στα ελληνικά) του Ζορζ Σιμενόν και το Ξενοδοχείο Μπέρτραμ (Λυχνάρι) της Άγκαθα Κρίστι.

Χαράλαμπο Γιαννακόπουλος

ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΛΗ ΕΝΝΟΙΑ

Τραγωδία στην Επίδαυρο

(Του απεσταλμένου μας)
Συντετριμμένος ανεχώρησε χθες το εσπέρας ο υπουργός Πολιτισμού κ. Βουλγαράκης από τον ιερό χώρο της Επίδαυρου. Αιτία της συντριβής του απετέλεσε το γεγονός ότι, παρά τις τρίωρες προσπάθειές του και τη σπάταλη κατάθεση του προσωπικού του κύρους, δεν εστάθη δυνατόν ν' αποτραπεί η τραγωδία και να σωθούν τα δύο αθώα τέκνα, όπως υπήρξε εξαρχής ο αταλάντευτος στόχος της Νέας Διακυβέρνησης. Παρά τας εργώδεις φροντίδας του κύριου Υπουργού, η Μήδεια παρέμεινε ανένδοτος. Ός το τέλος της παραστάσεως.

Αργότερον, ο παρακαθήμενος του ελληνικού πολιτισμού εδήλωσεν προς τους δημοσιογράφους πως δεν θα παρακολουθήσει ξανά τοιαύτας βαρβαρότητας, διαρρηγνύει τις σχέσεις του με την Όπερα και τους διαφόρους Κερουμπίνι και θα τον τέρπει αποκλειστικά ο Έρος Ρομαντζότι. Τέλος, ανέλαβε πλήρως την πολιτική ευθύνη για τη συγερή παιδοκτονία εκφράζοντας παράλληλα τον αποτροπισμό του. Όπως τότε και με τους Πακιστανούς.

Μάνος Στεφανίδης